Ахикар нерген историй

Ончылмут

«Ахикар нерген ойлымашыште» айдеме шонымашын да уш-акылын ик эн тошто источникше уло. Тудын влиянийжым шуко еҥын легендыже гоч муаш лиеш, нунын коклаште Коран, Тошто да У Сугынь.

Германийысе Тревес олаште мумо мозаике тӱнясе ушан-шотан еҥ-влак коклаште Ахикарын образшым ончыктен. Теве тудын тӱрлӧ тӱсан йомакше.

Тиде историйын жапше яндар каҥашымашын темыже лийын. Шанчызе-влак адакат тудым икымше курым нерген возеныт, кунам нуно йоҥылыш улмыштым доказатленыт, оригинальный историй 500 ийыште мемнан эра деч ончыч арамей папирусышто Слон руин коклаште лектын.

Историй, очыни, художественный произведений, а историй огыл. Чынжымак, лудшо тудын дене палыме лийын кертеш «Араб йӱд-влак» ешартыш лаштыклаште. Тудо чапле возымо, да действий, интриге да тар утлымаш дене темше ойлымаш пытартыш марте вниманийым ойыра. Фантазийын эрыкше — писательын эн шергакан поянлыкше.

Возымаш шкежым куд этаплан шелалтеш: (1) Повествований; 2) Туныктымаш (Притчи-влакын ӧрыктарыше серийышт); (3) Египетыш путешествий; (4) Сравнений але притче-влак (кудыжо дене Ахикар шке йоҥылыш племянникшым туныктен пытара).

ГЛАВА 1

Ахикар, Ассирийын кугу визирже, 60 ватыже уло, но тудын эргыже уке. Сандене тудо шке племянникшым ашнаш налеш. Тудо тудым кинде ден вӱд деч утларак уш-акыл да шинчымаш дене темдалеш.
1 Ушан Хайкар, Сеннахирим кугыжан визирже, да Хайкар мудрецын шӱжаржын эргыже Надан нерген историй.
2 Ассирий ден Ниневийын кугыжаже Сархадумын эргыже Сеннахирим кугыжан жапыштыже визир лийын, тудо Хайкар лӱман ушан еҥ лийын, тудо Сеннахирим кугыжан визирже лийын.
3 Тудын чапле, поянлыкше да шуко поянлыкше лийын, тудо уста, ушан, философ, шинчымаш, шонымаш да кугыжаныш шотышто, кумло ӱдырамашым марлан налын, кажныжлан замокым чоҥен.
4 Но тидын деч посна тудын икшывыже лийын огыл. нине ӱдырамаш-влак кокла гыч, кӧ тудын наследникше лийын кертеш.
5 Тидлан кӧра тудо пеш ойганен, ик кечын астролог-влакым, тунемше-влакым да волшебник-влакым поген да нунылан шке состоянийжым да йочам ыштыдымыжым умылтарен.
6 Нуно тудлан ойленыт: «Кай, юмо-влаклан надырым пу да нунын деч йод, ала нуно тыланет ик эргым пуат».
7 Тудо нунын ойлымыштым шуктен, юмо-влаклан надырым пуэн, нуным йодын да сӧрвален йодын.
8 Нуно Тудлан ик мутымат вашештен огытыл. Тудо ойган да ойган каен, шӱмжӧ ойганен каен.
9Пӧртылын да Кӱшнысӧ Юмым сӧрвален, ӱшанен, шӱмжӧ йӱлен, сӧрвален: «Кӱшыл Юмо, Пылпомыш ден мландым Пӱрышӧ, чыла ыштымем Пӱрышӧ!
10 Мый Тыйым йодам, мыланем рвезе пу, тудын дене мыйым лыпландарем, тудо мыйын тазалыкем годым лийже, шинчам петырен, мыйым тояш манын».
11 Тунам Тудын деке йӱк шоктен: «Тый эн ончычак сӱретлыме юмонго-влаклан ӱшаненат да нунылан надырым пуэнат гын, ӱмыр мучко икшыве деч посна кодат.
12 Но шке шӱжаретын эргыжым Наданым нал, тудым шке эргычлан ыште, тудым шке шинчымашетлан да сай ашнымашетлан туныкто, а колымеке, тудо тыйым тойымо».
13 Тудо шке шӱжаржын изи йоча эргыжым, Наданым, шкеж деке налын. Тудо тудым кандаш вӱдыжгӧ нянялан пуэн, нуно тудым йӱкташ да ончен кушташ манын.
14 Нуно тудым сай кочкыш дене, ласка туныктымаш дене, шелковый вургемым, шем да йошкар тӱсан вургемым пуэныт. А тудо шелковый диванлаште шинчен.
15 А кунам Надан кугу лийын да кужу кедр гай нӧлталтше ошкылын, тудым поро койышлан, возаш, наукылан да философийлан туныктен.
16 Шуко кече гыч Сеннахирим кугыжа Хайкар ӱмбаке ончале да ужын: тудо пеш шоҥгемын, да эше тудлан каласен.
17 — О, мыйын пагалыме йолташем, уста, ӱшанле, ушан, губернатор, мыйын секретарь, мыйын визирь, мыйын канцлер да директор; чынжымак, тый пеш шоҥго лийынат да ий дене нелытше лийынат; да тыйын тиде тӱня гыч кайымет лишыл лийшаш.
18 Тый деч вара мыйын служитлымаште кӧ верым налеш, каласе». Хайкар тудлан каласен: «О, озам, тыйын вуйет курымешлан ила! Тушто Надан шӱжарын эргыже, Мый тудым шке икшывым ыштенам.
19 Мый тудым ончен куштенам да шке уш-акыллан да шинчымашлан туныктенам».
20 Кугыжа тудлан каласен: «О, Хайкар! тудым мый декем кондыза, мый тудым ужам, да мый тудым келшыше муам гын, шке верышкыда шындыза; а тый шке корнышкет кает, канышыш лекташ да ӱмыр мучко шере канышыште илаш».
21 Вара Хайкар миен да шке шӱжаржын эргыжым Наданлан ончыктен. Тудо кумалын да тудлан куатым да чапым тыланен.
22 Тудо тудын ӱмбаке ончен, ӧрмалген, куанен да Хайкарлан каласен: «Тиде тыйын эргыч, Хайкар? Юмо тудым арален кодыжо манын кумалам. Кузе

тый мыланем да Сархадум ачамлан служитленат, тугак тиде эргыч мыланем служитлен, мыйын обязательствем, кӱлешлыкем да пашам шуктен шогыжо, тыге мый тудым пагалем да тыйын верч куатле ыштен кертам».
23 Хайкар кугыжа ончылно кумык возын да каласен: «Тыйын вуйет курымешлан илыше лийже, кугыжам! Мый тый дечет йодам, тый мыйын Надан эргым дене чытен кертат да тудын йоҥылышыжым проститлет, тудо тыланет кӱлеш семын служитлен кертеш».
24 Вара кугыжа тудлан товатлен: тудым йӧратыме енже-влак кокла гыч эн кугулан, йолташыже-влак кокла гыч эн виянлан ышташ, тудын дене пырля чыла пагалымаш да пагалымаш дене лияш. А тудо тудын кидшым ӱпшалын да тудын дене чеверласен.
25 Тудо Наданым налын. тудын дене пырля шӱжаржын эргыже лийын, тудым пӧлемыште шинчыктен, йӱдшӧ-кечыже тудым туныкташ тӱҥалын, кунам тудо тудым киндым да вӱд деч утларак уш-акыл да шинчымашым пуэн.

ГЛАВА 2

Акрет годсо жапысе «Йорло Ричардын альманахше». Окса, ӱдырамаш, вургем, бизнес, йолташ-влак шотышто айдеме койыш-шоктышын колыдымо кӱштымашыже-влак. Поснак оҥай калыкмут-влак 12, 17, 23, 37, 45, 47 почеламутлаште улыт. 63-шо почеламутым тачысе южо цинизм дене таҥастаре.
1 Тыге тудо тудым туныктен: «Эй, эргым! ойлымемым колышт да каҥашем шукто да ойлымем шарне.
2 О, эргым! мутым колат гын, тек тудо шӱмыштет колен, весылан ит почын пу, вет тудо илыше кӱртньӧ лиеш да йылметым йӱлалта да капетым йӱлалта, да тый мыскылаш тӱҥалат, Юмо ончылно вожылтарат да адам.
3 О, эргым! уверым колында гын, ит шаркале; а иктаж-мом ужынат гын, ит ойло».
4 О, эргым! колыштшо-влаклан шке мутланымашым куштылгын ыште, вашмутым пуаш ит вашке.
5 О, эргым! иктаж-мом колмеке, ит шылте.
6 О, эргым! петыралтше йыжыҥым ит лук, ит лук, эрыктыме йыжыҥым ит петыре.
7 О, эргым! тӱжвал моторлыкым ида йӧрате, вет тудо лушкыдемеш да эрта, а пагалыме шарнымаш курымешлан кодеш.
8 О, эргым! ушдымо ӱдырамаш тыйым шке мутшо дене ынже ондале, эн ойган колымаш дене от коло, да тыйым торыш пыштен, тыйым лопкандымешке.
9 О, эргым! вургем да мазь дене леведалтше ӱдырамашым ит йӧрате, тудо шке чоныштыжо йӧрдымӧ да ушдымо. Ойго, тый тудлан шке арверетым пуэт гын, але кидыштет улшо арверым тудлан пуэт гын, а тудо тыйым языкыш таратен кертеш, да Юмо тыланет шыдешкен.
10 О, эргым! миндаль пушенге гай ит лий, вет тудо чыла пушенге деч ончыч лышташым луктеш, чыла деч вара кочкаш йӧрышӧ саскам луктеш, а тут пушенге гай лий, тудо чыла пушенге деч ончыч кочкаш йӧрышӧ саскам луктеш, чылан деч вара лышташым луктеш.
11 О, эргым! вуйым йымаке савырен, йӱкетым лывыртен, тыматле лий, тура корно дене ошкыл, ушдымо ит лий. А йӱкетым ит нӧлтал, кунам тый шыргыжале, вет пӧртым кугу йӱк дене чоҥат гын, осёл кажне кечын шуко пӧртым чоҥа ыле; а вий дене плугым тарватат гын, плугым теве-влакын ӱмбалнышт нигунамат огыт лук ыле.
12 О м эргым! ушан еҥ дене кӱм коранҕдымаш чаманыше еҥ дене аракам йӱмӧ деч сайрак.
13 О, эргым! аракатым чын ыштыше-влакын шӱгарышкышт опто, палыдыме, шотдымо еҥ-влак дене пырля ит йӱ.
14 О, эргым! Юмо деч лӱдшӧ да нунын гай улшо ушан еҥ-влак деке пижеш, палыдыме-влак деке ит лишем, тудын гай лият да тудын корныжым пален налат манын.
15 О, эргым! кунам тый шке йолташетым але йолташетым муат, тудым терген ончо, вара тудым йолташлан да йолташлан ыште; да тергымаш деч посна тудым ит мокто; да уш-акыл деч посна еҥ дене ойлыметым ит локтыл.
16 О, эргым! йол ӱмбалне йолчиемым кодымо годым, тудын дене терн ӱмбалне кошт, эргылан, суртлан да икшыве-влаклан корным ыште, теҥыз да тудын толкынжо ӱмбаке волен кайыме деч ончыч корабльым пенгыдемдыза да тудо ок керт арален коден.
17 О, эргым! поян еҥ чылан кочкеш гын, нуно ойлат:--«Тиде тудын уш-акылже дене», а йорло еҥ тудым кочкеш гын, калык манеш: «Тудын йӱшӧ деч».
18 О, эргым! тудо тыйын кече еда кинде да поянлыкет дене куанен, а вес еҥын можым ок йӧрате.
19 О, эргым! ушдымо енлан лишыл ит лий, тудын дене пырля киндым ит коч, лишыл еҥет-влакын ойгыштлан ит куане. Тушманет тыйым осалым ышта гын, тудлан порылыкым ончыкто.
20 О, эргым! Юмо деч лӱдшӧ еҥым тый тудын деч лӱд да пагале.
21 О, эргым! палыдыме еҥ волен шинчеш да тӱкна, а ушан еҥ, тӱкнылеш гынат, ок лӱнгалт, волен возеш гынат, вашке кынел шогалеш, черлана гын, шке илышыжым эскерен кертеш. Но палыдыме, ушдымо айдеме нерген ойлаш гын, тудын чержылан эм уке.
22 О, эргым! тендан деч ӱлыкшӧ еҥ тендан деке лишемеш гын, тудын дене вашлияш ончыко кае, шогалза, а тудо тыланет суаплыкым пуэн ок керт гын, тудын Господьшо тыланет тудын верч суаплыкым пуа.
23 О, эргым! эргым лӱйкалаш ит чамане, вет эргым лӱйкалымаш пакчалан ӱяҥдыш гай, сумка умшам пижыктыме гай, янлыкым пижыктыме гай, омсам петырыме гай.
24 О, эргым! эргым осал деч коранде, тудым койыш-шоктышлан туныкто, кунам тудо тыйын ваштареш

шогалеш да калык коклаште тыйым мыскылен луктеш, уремыште да погынымашлаште вуйым пыштен, тудын осал пашажлан наказанийым налат.
25 О, эргым! чыла ыштыметлан коя ушкалым, ӱшкыж дене кугу осёлым нал, а кугу рожан ушкалым ит нал, ондалыше еҥ дене йолташ лий, ӱчашымашан тарзым, вор тарзе ӱдырым ит нал, чыла ыштыметлан нунылан нуно пытарат.
26 О, эргым! ача-ават тыйым ит каргышт, Господь нунылан куанен лийже; вет каласыме: «Кӧ шке ачажым але аважым шотыш ок нал, тудо колымаш дене колен (мый язык колымашым ойлем); а кӧ ача-аважым пагала, тудо шке илышыжым да ӱмыржым шуя да чыла сайым ужеш». "
27 О, эргым! оружий деч посна корнышто ит кошт, вет тушман тыйым кунам вашлиеш, тудлан ямде лий манын, от пале.
28 О, эргым! лышташдыме, лышташдыме кушшо пушенге гай ит лий, а лышташ да лышташ дене леведалтше пушенге гай лий; вет ватыже да икшывыже уке еҥ тӱняште намысыш пура, лышташдыме да саскадыме пушенге семын тудым нуно ужмышудымо улыт.
29 О, эргым! корно вонтенысе саскам пуышо пушенге гай лий, тудын саскажым эртыше-влак чыланат кочкыт, а ир мландысе янлык-влак тудын ӱмылжӧ йымалне каналтат да лышташыжым кочкыт.
30 О, эргым! шке корныж гыч да тудын йолташыже-влак деч коранше кажне шорык рывылан кочкыш лиеш.
31 О, эргым! «Мыйын озам ушдымо, а мый ушан улам» манын ит ойло да палыдыме да ушдымо ойым ит ойло, тудын тыйым вурсымо деч утлаш манын.
32 О, эргым! тыгай тарзе-влак кокла гыч ит лий, кӧлан озаже-влак «мемнан деч коран» маныт, а кӧлан «мемнан деке лишем да лишем» маныт.
33 О, эргым! йолташыже ончылно шке кулетым ит ласкале, вет тый от пале, нунын кокла гыч могайже тыланет мучашыште эн шергакан лиеш.
34 О, эргым! тыйым ыштыше Господьет деч ит лӱд, Тудо тыйын ончылно шып ок лий.
35 О, эргым! ойлыметым сылнын ыште да йылметым шере ыште; да йолташетлан йол ӱмбакет тапташ ит пу, тудо вес гана тыйын шӱйет ӱмбакет тапташ ок пу.
36 О, эргым! ушан еҥым ушан мут дене лӱйкалет гын, тудо тудын шӱйыштыжӧ шылтыме вожылмаш семын шыргыжеш; но палыдыме еҥым тоя дене лӱйкалет гын, тудо ни умыло, ни кол.
37 О, эргым! ушан еҥым шке кӱлешлыкетлан колтет гын, тудлан шуко кӱштымашым ит пу, вет тудо тыйын пашатым кузе шонет, туге ышта: а ушдымо еҥым колтет гын, тудым ит кӱштӧ, а шке кае да шке пашатым ыште, вет тый тудлан кӱшта, тудо тыйын шоныметым ок ыште. Тыйым паша дене колтат гын, вашке шукташ вашке.
38 О, эргым! шке дечет виянрак еҥлан тушманым ит ыште, вет тудо тыйын меретым налеш да тыйын ӱмбакет ӧкымым налеш.
39 О, эргым! шке поянлыкетым нунылан пуымо деч ончыч эргыч ден тарзытым терген ончо, нуно нуным огыт нал; вет кӧн кидше тичмаш, тудым ушан маныт, кеч тудо ушдымо да палыдыме гынат, а кӧн яра кидше уло, тудым йорло, палыдыме маныт, кеч тудо мудрец-влакын кугыжашт.
40 О, эргым! Мый колоцинт кочкынам, алоэ йӱлалтенам, нужналык ден шерге деч шере нимомат муын омыл.
41 О, эргым! эргычлан экономийлан да йӱшӧ лияш туныкто, тудо шке сурт-печыжым сайын виктарен кертеш.
42 О, эргым! палыдыме еҥым ушан еҥ-влакын йылмыштым ит туныкто, вет тудо тудлан неле лиеш.
43 О, эргым! йолташетлан шке койышетым ит ончыкто, тудо тыйым вурсаш ок тӱҥал.
44 О, эргым! шӱм сокырлык шинча сокырлык деч нелырак, вет шинча сокырлык изиш-изиш виктаралт кертеш, но шӱм сокырлык виктаралтын огыл, да тудо тура корным коден, йыгырмут дене кая жол.
45 О, эргым! еҥын йолжо дене тӱкнымыже йылме дене тӱкнымӧ деч сайрак.
46 О, эргым! тораште улшо чапле иза деч лишыл йолташ сайрак.
47 О, эргым! моторлык пыта, а тунеммаш шуйна, а тӱня лушкыдемеш да арам лиеш, но поро лӱм ни арам ок лий, ни лушкыдемеш.
48 О, эргым! еҥ, кӧн канышыже уке, тудын колымыжо илыш деч сайрак лийын; а йӱк йӱк муро йӱк деч сайрак; вет ойго ден йӱк-йӱан, нунын кӧргыштышт Юмо деч лӱдмаш уло гын, муро да куан йӱк деч сайрак.
49 О, йочам! тыйын кидыштет лыве пӱй лишыл еҥын лончыштыжо улшо каза деч сайрак; а тыйын вонтенысе шорык тораште улшо ушкал деч сайрак; а тыйын кидыштет чыве чоҥештылше тӱжем ӱшкыж деч сайрак; а поген налме нужналык шуко кочкышым шалатен колтымо деч сайрак; а илыше рывыж колышо лев деч сайрак; а ик килограмм ӱй ик килограмм поянлык деч сайрак, мый шӧртньӧ ден ший нерген ойлем; вет шӧртньӧ ден ший мланде йымалне тайнышт да леведалтынат, огыт кой; но ӱй пазарлаште кодеш да коеш, да тудым чийыше еҥлан моторлык.
50 О, эргым! изи поянлык шаланен пытыше поянлык деч сайрак.
51 О, эргым! илыше йытын колышо йорло деч сайрак.
52 О, эргым! чын ыштыше йорло еҥ языкыште колышо поян деч сайрак.
53 О, эргым! шӱмыштет ик мутым кучо, тудо тыланет шуко лиеш, да йолташетын секретшым почын пуаш шекланыза.
54 О, эргым! шӱм дене каҥашымешке, умша гыч ик мутат ынже лек. Еҥ-влак коклаште ӱчашен ит шого, вет осал мут гыч ӱчашымаш лектеш, ӱчашымаш гыч сар лектеш, сар гыч кредалмаш лектеш, да тый таныклаш логалеш; но тушечын курж да шке каналте.

55 О, эргым! шке дечет виянрак енлан ит шогал, а чытыше шӱлышым, чытымашым да чын койышшоктышым нал, вет тидын деч сайже нимо уке.
56 О, эргым! икымше йолташетым ит ужмышудымо, вет кокымшо йолташет шуйнен ок керт.
57 О, эргым! йорло-влакым тудын орланымыж годым ончалза, султан ончылно тудын нерген ойлыза, тудым левын умшаж деч утараш тыршыза.
58 О, эргым! тушманын колымыжлан ит куане, вет икмыняр жап гыч тый тудын лишыл енже лият, а тыйым мыскылыше еҥым пагалет, пагалет да тудын дене ончылгоч саламлалт.
59 О, эргым! пылпомышто вӱд шып шогалеш гын, а шем корак ошемеш гын, а мирра мӱй гай шере лиеш гын, тунам палыдыме еҥ ден ушдымо-влак умылен, ушан лийыт ыле.
60 О, эргым! ушан лияш шонет гын, йылметым шоя деч, кидетым вурсымо деч, шинчатым осалым ужмо деч кучо; тунам тый ушан маналтеш.
61 О, эргым! тек ушан еҥ тыйым тоя дене лӱйкала, а ушдымо еҥ тыйым шере ӱй дене ынже ӱпшӧ. Самырык годым ӱҥышӧ лий, шонгылыкет годым тыйым пагалат.
62 О, эргым! куатле кечылаште айдемылан ида торешлане, эҥер вӱд ташлыме кечылаште ида торешлане.
63 О, эргым! вате сӱаныште ит вашке, вет сай лектеш гын, тудо ойла: «Оза, мыланем кочкышым ыште»; а гын, тудо черле лектеш, тудо тудым аклаш, кӧ тидын амалже лийын.
64 О, эргым! кӧ шке вургемже дене элегантный, тудо шке ойлымыж дене икгай; а кӧ шке вургемже дене уда койыш дене коеш, тудо шке ойлымыж дене тыгак.
65 О, эргым! ворлыкым ыштенат гын, султанлан палдаре, тудын деч утаралташ манын, тудлан ужашыжым пу, вет уке гын, тый шыдешкымым чытет.
66 О, эргым! кидше темше да темше енлан йолташым ыште, а кидше петыралтше да йӱшӧ енлан йолташым ит ыште.
67 Ни кугыжа, ни тудын армийже лӱдыкшыдымӧ лийын кертдыме куд арвер уло: визирьын шыгыремдымашыже, осал правительствыже, эрыкым локтылмыжо, подданныйже ӱмбалне тираний; да кудым шылташ ок лий: ушан, ушдымо, поян да йорло».

ГЛАВА 3

Ахикар кугыжаныш пашаште чолга участвоватлыме деч кораҥеш. Тудо шке поянлыкшым ондалыше племянникшылан пуа. Теве ӧрыктарыше историй, кузе таум ыштыдыме еҥ подделкылан савырна. Ахикарым локтылмо шотышто чевер шонымаш тудым колымашке судитлат. Очыни, Ахикар мучаш.
1 Тыге ойлен Хайкар, да кунам тудо шке шӱжаржын эргыже Наданлан тиде кӱштымаш ден калыкмутвлакым пытарен, чылаштымат арален кодаш шонен пыштен, да тидын олмеш тудлан нойымашым, мыскылен да мыскылымым ончыкта манын пален огыл.
2 Вара Хайкар шке пӧртыштыжӧ шып шинчен да Наданлан чыла поянлыкшым, кул-влакым, тарзевлакым, имньыжым, вольыкым да моло погыжым пуэн; да ӱжмӧ да чарыме кучем Надан кидыште кодын.
3 Хайкар шке пӧртыштыжӧ лыпланен шинчен, жапын-жапын Хайкар кугыжалан вуйым савен, мӧнгӧ пӧртылын.
4 Ынде, кунам Надан шке кидыштыже кӱштымӧ да чарыме власть улмым шижын, тудо Хайкарын должностьшым шылтен да тудым мыскылен, кунам тудо лектын, тудым титаклаш тӱҥалын: «Мыйын Хайкар кочам шке кидыштыже, а тудо ынде нимом ок пале».
5 Тудо кул ден тарзе-влакым лӱйкалаш тӱҥалын, имне ден теве-влакым ужален, Хайкар кочаже дене чыла погым кучылтын.
6 Хайкар шке тарзыже-влаклан да суртшо-влаклан чаманымыжым ужын, кынел шогале да тудым пӧрт гыч поктен колтен, кугыжалан шке поянлыкшым да кочкышыжым шалатен колтымыж нерген увертараш колтен.
7 Кугыжа кынел шогале да Наданым ӱжын да тудлан каласен: «Хайкар таза улмыж годым тудын поянлыкшым, сурт-печыжым, поянлыкшым нигӧ ок вуйлате».
8 Наданын кидше Хайкар кочаже деч да тудын чыла поянлыкше деч кораҥын, тиде жапыште тудо ни пурен, ни лектын огыл, тудым саламлен огыл.
9 Тунам Хайкар шке шӱжаржын эргыже Надан дене тыршымыжлан ӧкынен да умбакыже пеш ойган лийын.
10 Наданын Бенузардан лӱман изирак шольыжо лийын, сандене Хайкар тудым Надан олмеш шкеж деке налын, эн кугу пагалымаш дене ончен куштен да пагален. Тудым чыла погыжым пуэн да тудым шке пӧртшын вуйлатышыжлан шогалтен.
11 Ынде, кунам Надан, мо лиймым пален налын, тудо ӧпке да ӧпке дене шыҥен, тудо шкеж деч йодшо кажне еҥлан ӧпкелаш тӱҥалын, шке ачаже Хайкарлан мыскылаш тӱҥалын: «Ачам мыйым пӧрт гыч поктен луктын, да мый дечем изам утларак йӧратен, но Кӱшыл Юмо мыланем вийым пуа гын, мый тудын ӱмбаке пуштмо нелылыкым кондем».
12 Надан умбакыже шонкален, могай кӱм тудлан шонен луктын кертеш. Икмыняр жап гыч Надан тидым ушышкыжо савырен да Персийын кугыжаже, Ушан Шахын эргыже Анхуслан серышым возен:
13 «Ассирийын да Ниневийын кугыжаже Сеннахирим деч, тудын визирже ден секретарьже Хайкар деч тыланет тыныслык, тазалык, вий да чап тыланет, кугу кугыжа! Тый ден мыйын коклаште пенс лийже.
14 Тиде серыш тыланет миен шумеке, Нисрин лап верыш, Ассирийыш да Ниневийыш вашке кает гын,

мый тыланет кугыжанышым сар деч посна да кредалмаш деч посна пуэм».
15 Хайкар лӱм дене Египетысе фараонлан эше ик серышым возен. — Тый ден мыйын коклаште тынызлык лийже, куатле кугыжа!
16 Тиде серышым колтымо годым тый кынел шогалет да Ассирийыш да Ниневийыш, Нисрин лап верыш кает гын, мый тыланет кугыжанышым сар деч посна да кредалмаш деч посна пуэм».
17 А Наданын возымыжо Хайкар ачажын возымыж гай лийын.
18 Вара кок серышым пӱтырен, Хайкар ачажын печатьше дене петырен; нуно туге гынат кугыжан сарайыштыже лийыныт.
19 Вара тудо каен да кугыжа деч тыгак Хайкар ачажлан серышым возен: «Тынызлык да тазалык мыйын визирлан, мыйын секретарьлан, мыйын канцлерлан, Хайкарлан».
20 О, Хайкар, кунам тиде серыш тый декет миен шуэш, тый денет пырля улшо чыла салтак-влакым поген, вургем да чот дене тичмаш лийышт, да вич кечын Нисрин лапыште мый декем кондо.
21 Кунам тый мыйым тушто шке декет толмым ужыда, вашке да мый денем пырля кредалаш шонышо тушман семын войскам тарвате, вет мый денем пырля Египет кугыжа фараонын посолжо-влак улыт, нуно мемнан вийнам ужын кертыт армий да мемнан деч лӱдын кертыт, вет нуно мемнан тушманна улыт да мемнам ужмышудымо улыт».
22 Вара тудо серышым печать дене петырен да кугыжан ик тарзыже дене Хайкарыш колтен. А возымо вес серышыжым налын, кугыжа ончылно шаркален, тудлан лудын да печатьым ончыктен.
23 Кунам кугыжа серышыште мом возымым колын, моткоч ӧрмалген, кугу да шыде шыде дене шыдешкен да каласен: «Ах, мый шке ушан улмемым ончыктенам! мом мый Хайкарлан ыштенам, тудо мыйын тушман-влаклан тыгай серышым возен? Тиде мыйын тудлан пайдам ыштымемлан тудын деч суаплыкем мо?»
24 Надан тудлан каласен: «Ит ойгыро, кугыжа! ида ӧпкеле, но айста Нисрин лапыш каена да ончалына, тиде йомак чын але уке».
25 Вара Надан визымше кечын кынел шогале да кугыжам, салтак-влакым да визирым налын, Нисрин ерыш пустыньыш каеныт. Кугыжа ончале, теве! Хайкар ден армий радамыш шогалтеныт.
26 Кунам Хайкар кугыжан тушто улмыжым ужын, лишемын да армийлан сарыште семын тарванаш да кугыжа ваштареш радам дене кучедалаш сигналым пуэн, кузе серышыште возымо, тудо пален огыл, могай онгам Надан кӱнчен тудо.
27 Хайкарын ыштымыжым ужын, кугыжа тургыжланен, лӱдын, ӧрмалген, кугу шыде дене шыдешкен.
28 Надан тудлан каласен: «Тый ужат, кугыжа! тиде несчастный мом ыштен? но ит ӧпкеле, ит ойгыро, ит ойгыро, а шке пӧртышкыжӧ кае да шке престолышкыда шинчыза, мый тыланет Хайкарым шинчыр дене пидын, шинчыр дене пидын кондем, тушманетым тый дечет паша деч посна поктен колтем».
29 Хайкарлан шыдешкен, кугыжа шке престолышкыжо пӧртылын да тудын верч нимом ыштен огыл. А Надан Хайкар деке миен да тудлан каласен: «В’аллах, о мыйын ачам! Кугыжа чынжымак тыйын верч кугу куан дене куана да тыланет кӱштымыжым шуктымылан таум ышта.
. нунын деч да нунын кугыжашт деч лӱдыныт».
31 Вара Хайкар вашештен: «Колыштмаш — колыштмаш». Иисус тунамак кынел шогале, кидшым почешыже пидын, йолжым шинчыр дене пидын.
32 Надан тудым налын да тудын дене пырля кугыжа деке каен. А кунам Хайкар кугыжан ончыко пурен, мланде ӱмбалне тудын ончылно кумык возын да кугыжалан властьым да курымашлык илышым тыланен.
33 Вара кугыжа каласен: «О, Хайкар, мыйын секретарь, мыйын пашам вуйлатыше, мыйын канцлер, мыйын кугыжаныш вуйлатыше, каласе, могай осалым мый тыланет ыштенам, тый мыланем тиде осал паша дене суапым пуэнат».
34 Вара нуно шке возымо да печать дене возымо серыш-влакым ончыктеныт. А кунам Хайкар тидым ужын, тудын йолжо-влак лӱнгалтыч, йылмыже вигак пижын, лӱдмыж дене ик мутымат ойлен кертын огыл; но тудо вуйжым мланде деке савырен да йӱкдымӧ лийын.
35 Кугыжа тидым ужын, тиде шке деч улмыжым шижын, да вигак кынел шогале да нунылан Хайкарым пушташ да ола деч ӧрдыжтӧ тудын нержым рече дене лӱйкалаш кӱштен.
36 Вара Надан кычкырале да каласен: «О, Хайкар, о шем чуриян! кугыжалан тиде пашам ыштымаште тыйын шонкалымашет але куатет мо пайдам конда?»
37 Тыге ойла ойлышо. А мечникын лӱмжӧ Абу Самик лийын. А кугыжа тудлан каласен: «Ой, мече! кынел, кае, пӧрт омсаште Хайкарын нержым ӱштын, вуйжым капше деч шӱдӧ метр торашке кудалте».
38 Вара Хайкар кугыжа ончылно кумык возын да каласен: «Тек мыйын оза, кугыжа, курымеш ила! а тый мыйым пушташ шонет гын, тыйын шонымашет шукталтеш; да мый палем, мый титакдыме омыл, но осал айдеме шке осал пашажлан отчетым пуаш кӱлеш; туге гынат, кугыжа! Тый дечет да тыйын йолташет деч йодам: мече дене кучедалше еҥлан мыйын капем кул-влаклан пуаш эрыкым пу, нуно мыйым тойымо, а тыйын кулет тыйын надырет лийже».
39 Кугыжа кынел шогале да мече дене кучедалше еҥлан тудын дене кузе кӱлеш, туге ышташ кӱштен.
40 Тудо вигак шке тарзыже-влаклан Хайкар ден мече дене кучедалше еҥым налаш да тудын дене пырля ялан каяш кӱштен, тудым пушташ манын.
41 Хайкар шке пушташ кӱлмӧ нерген раш пален налмеке, ватыжлан колтен: «Мый денем вашлияш лек, тыйын денет тӱжем ӱдыр лийже, нуным пурак

вургемым чиен, шелше, нуно мыйын колымем деч ончыч мыйын верч йӱкшен кертыт.
42 Мерчылан да тудын тарзыже-влаклан ӱстелым ямдылыза. Йӱаш манын, шуко аракам лугыза».
43 Тудо мом кӱштен, чыла ыштен. А тудо пеш ушан, чатка да ушан лийын. А тудо чыла йӧн дене тыматле койыш ден тунеммашым ушен.
44 Кугыжан войскаже ден мечник толын шуыныт, нуно ӱстелым, аракам да чапле кочкышым муыныт, кочкаш-йӱаш тӱҥалыныт, йӱын пытымешке.
45 Вара Хайкар мечникым рот деч ӧрдыжкӧ луктын да каласен: «О, Абу Самик, тый от пале мо, кунам Сархадум кугыжа, Сеннахиримын ачаже, тыйым пушташ шонен, мый тыйым налынам да иктаж-могай верыште шылтенам, кунам кугыжан шыдыже лушкыдемын да тыйым йодын?
46 Кунам мый тыйым Тудын ончылныжо конденам, Тудо тыйын верч куанен, а ынде тыйым ыштыме поро пашам шарналте.
47 Мый палем: кугыжа мыйын верч ӧпкела да мыйым пуштмо верч чот шыдешкен.
48Вет мый титакан омыл, да кунам тый мыйым тудын ончылно тудын сарайышкыже шогалтеда, тый кугу пиал дене вашлият, да палет: мыйын шӱжарем Надан эргыже мыйым ондален да мыланем тиде осал пашам ыштен, да кугыжа мыйым пуштмыжлан ӧкынен; а кызыт мыйын пӧртем пакчаште нӧреп уло, тудын нерген иктат ок пале.
49 Ватыме шинчымаш дене мыйым тушко шылте. А мыйын тюрьмаште ик кулем уло, тудым пушташ йӧрышӧ.
50 Тудым луктын, мыйын вургемым чиен, тарзе-влаклан йӱмӧ годым тудым пушташ кӱштыза. Нуно огыт пале, кӧм пуштедат.
51 Тудын вуйжым капше деч шӱдӧ метр торашке кудалте да капшым мыйын тарзым-влаклан пу, нуно тудым тоеныт. А тый мый денем кугу поянлыкым погенат».
52 Вара мече дене кучедалше еҥ Хайкарын кӱштымыж семын ыштен, кугыжа деке миен да каласен: «Тыйын вуйет курымешлан ила!»
53 Вара Хайкарын ватыже тудлан тайныштме верыште кажне арнян мо тудлан сита, тудым пуэн, да тидын нерген шкеж деч моло нигӧ пален огыл.
54 А тиде историйым чыла вере шаркаленыт, кузе Хайкар мудрецым пуштыныт да колен, да тиде оласе чыла калык тудын верч ойгырен.
55 Нуно йӱкшен ойленыт: «Ой, тыланет, Хайкар! да тыйын тунемметлан да тыйын тыматле улметлан! Тый да шинчымашет нерген кузе ойган! Тый гайым кушто муаш лиеш? а кушто тыгай ушан, тыгай тунемше, тыгай мастар кугыжа лийын кертеш, тыйын веретым темен кертеш?»
56 Но кугыжа Хайкар нерген ӧкынен, да тудын ӧкынымыже тудлан нимолан полшен огыл.
57 Вара тудо Наданым ӱжын да каласен: «Кай, йолташет-влакым пеленет нангай, Хайкар кочалан ойгырен да йӱкшен, йӱла почеш тудын верч ойгырен, тудын шарнымашыжым пагален».
58 Но кунам Надан, ушдымо, палыдыме, пенгыде шӱм-чонан, ачажын пӧртышкыжӧ миен, тудо ни йӱкшен, ни ойгырен, ни ойгырен огыл, а шӱмдымӧ да шем еҥ-влакым поген да кочкаш-йӱаш тӱҥалын.
59 Надан Хайкарын тарзе ден кулжо-влакым кучаш тӱҥалын, нуным пидын, азапландарен, нуным шыдын лӱйкален.
60 Тудо ачажын ватыжым пагален огыл, тудо тудым шке эргыже семын ончен куштен, а тудын дене пырля языкыш логалаш шонен.
61 Но Хайкар шылтыме верыш пӱчкеден, тудо шке кулжо ден лишыл енже-влакын йӱкыштым колын, Кӱшыл Юмым, Поро Юмым моктен, таум ыштен, эре Кӱшыл Юмым кумалын да йодын .
62 А мечник жапын-жапын Хайкар деке толын, кунам тудо тайныше верыште лийын, а Хайкар тудын деке миен да йодын. А тудо тудым лыпландарен да утаралтмашым тыланен.
63 А кунам вес эллаште мудрец Хайкар пуштмо нерген уверым шаркаленыт, чыла кугыжа-влак ойганеныт да Сеннахирим кугыжам вурсеныт, да нуно йомак-влакым решатлыше Хайкар верч ойгыреныт.

ГЛАВА 4

«Сфинкс нерген йомак-влак». Ахикар дене чынжымак мо лийын. Тудын пӧртылмыжо.
1 Египет кугыжа Хайкарым пуштмым рашемдымеке, вигак кынел шогале да Сеннахирим кугыжалан серышым возен, тушто тудлан «тыныслыкым, тазалыкым, вийым да чапым, кудым ме тыланет поснак тыланена,» ушештарен. йӧратыме изам, Сеннахирим кугыжа.
2 Мый кава ден мланде коклаште замокым чоҥаш шоненам, да тый дечет шке гыч ушан, ушан еҥым колташ йодам, тудо мыланем тудым чоҥаш, чыла йодышемлан вашмутым пуаш, да мый налогым да Ассирийын таможньо пошлиныжым кум ийлан тӱлен.
3 Вара серышым печать дене петырен, Сеннахиримлан колтен.
4 Тудо тудым налын, лудын, шке визирьже ден кугыжанышыжын дворянже-влаклан пуэн, нуно ӧрыныт да вожылыныт, тудо кугу шыде дене шыдешкен, кузе ыштышашым ӧрмалген.
5 Вара тудо шонго-влакым, тунемше-влакым, мудрец-влакым, философ-влакым, юзо-влакым, астролог-влакым, шке кундемыштыже улшо чыла еҥым поген, нунылан серышым лудын да каласен: «Тендан кокла гыч кӧ Египет кугыжа фараон деке кае да тудын йодышыжлан вашмутым пу?»
6 Нуно тудлан ойленыт: «О, кугыжа! палет, тыйын кугыжанышыштет тыгай йодыш-влакым палыше еҥ уке, тыйын визирет да секретарьет Хайкар деч моло.
7 Но ме тидын шотышто нимогай мастарлыкым огына пале, тудын шӱжаржын Надан эргыже веле огыл, вет тудо тудлан чыла уш-акылжым, шинчымашыжым да шинчымашыжым туныктен.

Тудым шке декет ўж, ала тиде пеҥгыде ўпым луктын кертеш».
8 Вара кугыжа Наданлан ўжын да каласен: «Тиде серышым ончал да тушто мо возымым умыло». А Надан тудым лудмеке, каласен: «О, оза! кава ден мланде коклаште замокым кӧ чоҥен кертеш?»
9 Наданын ойлымыжым колмеке, кугыжа моткоч ойганен, шке престолжо гыч волен, ўшкыж ўмбаке шинчын, Хайкарлан йӱкшен да йӱкшен.
10 Нуно ойленыт: «Ой, мыйын ойго! О, Хайкар, кӧ секрет ден загадкым пален! ойго мый тыйын верч, о Хайкар! О, элнан туныктышо да кугыжанышын вуйлатышыже, тыйын гайым кушто муам? О, Хайкар, элнан туныктышыжо, кушко мый тыланет савырнем? ойго мый тыйын верч! кузе мый тыйым пытарышым! а мый шинчымашдыме, религийдыме, пӧръеҥлыкдыме ушдымо, палыдыме рвезын ойлымыжым колыштынам.
11 Ах! да адак Ах шке верч! кӧ тыйым мыланем ик гана веле пуэн кертеш, але мыланем Хайкар илыше улмыж нерген уверым конден кертеш? да мый тудлан пел кугыжанышым пуэм ыле.
12 Тиде мыланем кушеч? Ах, Хайкар! тыйым ик гана веле ужын кертам, тыйым ончен, тыйын денет куанен илаш манын.
13 Ах! О, тыйын верч курымешлан ойго! О, Хайкар, кузе мый тыйым пуштынам! да мый тендан дене лийын омыл, тидын мучаш марте ужынам».
14 Кугыжа йӱдшӧ-кечыже йӱлен коштын. Ынде, кунам мечник кугыжан шыдыжым да Хайкарлан ойгыжым ужын, тудын шӱмжӧ тудын деке лыпланен, да тудын деке лишемын да тудлан каласен:
15 «О, оза! шке тарзе-влаклан мыйын вуем руалтен лукташ кӱштыза». Вара кугыжа тудлан каласен: «Ойго тыланет, Абу Самик, тыйын титакет могай?»
16 А мечым кучышо тудлан каласен: «О, оза! кажне тарзе, кудо шке озажын мутшо ваштареш ышта, пуштедат, а мый тыйын кӱштымашет ваштареш ыштенам».
17 Вара кугыжа тудлан каласен. — Ойго тыланет, Абу Самик, мо дене тый мыйын кӱштымашем ваштареш ыштенат?
18 Мече дене кучедалше еҥ тудлан каласен: «О, оза! тый мыланем Хайкарым пушташ кӱштен, да мый палем, тый тудын верч ӧкынет, да тудо титаклыме лийын, да мый тудым иктаж-могай верыште шылтенам, да мый тудын ик кулжым пуштынам, да тудо ынде лӱдыкшыдымӧ цистерне, а тый мыланем кӱштет гын, мый тудым тый декет кондем».
19 Кугыжа тудлан каласен. — Ой тыланет, Абу Самик! тый мыйым мыскыленат, а мый тыйын озат улам».
20 А мечым кучышо тудлан вашештен: «Уке, шке вуетын илышыж дене, оза! Хайкар лӱдыкшыдымӧ да илыше.
21 Тиде мутым колмеке, кугыжа тидым ўшанен, вуйжо йӱлен, куанен йӱлен, да нунылан Хайкарым кондаш кӱштен.
22 А тудо мече дене кучедалше еҥлан каласен: "Ой, ўшанле тарзе! тыйын ойлымет чын гын, мый тыйым пойдарем ыле, да тыйын чапетым чыла йолташет деч кӱшнӧ нӧлталам ыле».
23 А мече дене куанен каен, Хайкар пӧртыш миен шуын. Тудо тайныше верын омсажым почын, йымаке волен да Хайкарым ужын, тудо Юмым моктен да таум ыштен.
24 Тудо тудлан кычкырен: «О, Хайкар, мый эн кугу куаным, пиалым да куаным кондем!»
25 Хайкар тудлан йодын: «Могай увер, Абу-Самик?» Фараон нерген тудо тӱҥалтыш гыч мучаш марте каласкален пуэн. Вара тудым налын, кугыжа дек каен.
26 Кугыжа тудын ўмбаке ончале да ужын: тудо нужна, тудын ўпшӧ янлыкын гай кужу лийын, пӱйжӧ оролын парняже гай кушкын, капше пурак дене лавырген, да чурийжын тӱсшӧ вашталтын, пытен, ынде ўшкыж гай лийын.
27 Кугыжа тудым ужын, ойгырен, вигак кынел шогале, тудым ӧндалын, ўпшалын, тудын верч йӱкшен да каласен: «Юмылан моктымо! кӧ тыйым мый декем пӧртылтен».
28 Вара Иисус тудым лыпландарен да лыпландарен. Тудо шке вургемжым кудашын, мече дене кучедалше еҥлан чиен, тудлан пеш поро лийын, тудлан кугу поянлыкым пуэн, Хайкарым лыпландарен.
29 Вара Хайкар кугыжалан каласен: «Тек мыйын оза, кугыжа, курымеш ила! Тиде тӱнясе йоча-влакын пашашт лийже. Мый пальме пушеҥгым куштенам, тудын ўмбаке эҥерташ манын, тудо ӧрдыжкӧ савырнен да мыйым йымаке кышкен.
30 Но, Господьым! вет мый тыйын ончылнет лектынам, тыйым ит шыгыремде! А кугыжа тудлан каласен: «Юмо моктымо лийже, тудо тыйым чаманен, тыйым титаклымым пален, тыйым утарен да пуштмо деч утарен».
31 Но шокшо мончаш кае, вуйым ўштыза, парням пӱчкеда, вургемдам ваштальте, коло кече жапыште шке койышдам ыштеда, шке койышдам да чурийдам саемдеда тый декет пӧртыл кертеш».
32 Вара кугыжа шке шергакан вургемжым кудаш да Хайкарлан чиен, да Хайкар Юмылан таум ыштен да кугыжалан вуйым савен, куанен да куанен, Кӱшыл Юмым моктен, шке илыме верышкыже каен.
33 Тудын пӧртыштыжӧ илыше-влакат куаненыт, йолташыже-влакат, Тудын илымыж нерген колшо-влакат куаненыт.

ГЛАВА 5

«Загадка-влакын» букваштым Ахикарлан ончыктат. Орол ўмбалне рвезе-влак. Икымше «самолёт дене» чоҥештымаш. Египетыш каена. Ахикар, ушан айдеме улмыжлан кӧра, тыгак мыскара кумылжо уло. (27-ше почеламут).
1 Иосиф кугыжан кӱштымыж почеш ыштен да коло кече лыпланен.

2 Вара тудо эн сылне вургемжым чиен, куанен да куанен, почешыже да ончылно кулжо-влак дене пырля кугыжа деке имне дене миен.

3 Но кунам шӱжаржын эргыже Надан, мо лиймым шижын, тудым лӱдмаш да лӱдмаш тӱҥалын, мом ыштыш пален огыл, ӧрмалген.

4 Хайкар тидым ужын, кугыжа деке миен да тудым саламлен, саламлен, тудым шке воктенже шинчыктен да каласен:

— О, йӧратыме Хайкар! ончалза, нине серыш-влакым, кудым Египет кугыжа, тыйым пуштмо нерген колмеке, мыланна колтен.

5 Нуно мемнам шыдештареныт да сеҥеныт, да Египет кугыжан мемнан деч йодын колтымо налог деч лӱдын, мемнан элыште илыше-влак кокла гыч шукышт Египетыш каеныт.

6 Вара Хайкар серышым налын, лудын лектын да тудын содержанийжым умылен.

7 Вара тудо кугыжалан каласен. «Ит шыдешке, оза! Мый Египетыш каем, вашмутым фараонлан пӧртылтем, тудлан тиде серышым ончыктем, налог нерген тудлан вашештем, куржшо-влакым чылаштымат пӧртылтем; да мый тыйын тушманет-влакым Кӱшыл Юмын полшымыж дене да тыйын кугыжанышетын пиалже верч вожылтараш тӱҥалам».

8 Хайкар деч тыгай ойлымашым колмеке, кугыжа кугу куан дене куанен, шӱмжӧ кумдаҥын да тудлан поро кумылым ончыктен.

9 А Хайкар кугыжалан каласен: «Тиде йодышым лончылаш да решатлаш мыланем коло кече жапым пу». Кугыжа тидым ышташ эрыкым пуэн.

10Хайкар шке илыме верышкыже пӧртылын, сонарзе-влаклан кок рвезе оролым кучаш кӱштен, нуно нуным кученыт да тудын деке конденыт: канат ургышо-влаклан тудлан кок ӱшкыж ӱшкыж ургымо кӱштен, кажныже кок тӱжем метр кужытан, да тудо плотник-влакым конден да нунылан кок кугу омсам ышташ кӱштен, да нуно бул.

11Вара тудо кок рвезым налын да кажне кечын презым надырлан пуэн, орол ден рвезе-влакым пукшен, рвезе-влакым орол-влакын ӱмбалнышт шинчыктен, нуным пенгыдын пижыктен, канатым йолышкыжо пижыктен орол-влакым, да нуным кажне кечын изиш-изиш ӱлыкӧ нӧлталаш пуэн, лу метр торашке, нуно тунеммешке да лийыныт тудлан туныктымо; да нуно канат кужыт мучко кавашке шуыныт; рвезе-влак нунын ӱмбалне улыт. Вара нуным шкеж деке шупшылльо.

12 А кунам Хайкар шке кумылжо шукталтмым ужын, рвезе-влаклан кӱштен: кунам нуным кавашке нӧлтат, кычкыралза:

13 «Мыланна кӱм да кӱм кондыза, ме фараон кугыжалан орам чоҥена, вет ме яра улына».

14 А Хайкар нуным туныктымо да упражненийым ыштыме деч вара нигунамат пытен огыл, нуно эн кугу кӱкшытыш шуыныт (моштымаш).

15 Вара, нуным коден, кугыжа деке миен да каласен: «О, оза! паша тыйын кумылет почеш пытен. Мый денем пырля кынел, мый тыланет чудым ончыктем».

16 Тыге кугыжа кынел шогале да Хайкар дене пырля шинчын, кумда верыш каен да орол ден рвезе-влакым кондаш колтен, а Хайкар нуным пижыктен да канат мучко ӱлыкӧ луктын, нуно кычкыраш тӱҥалыныт: тудо нуным туныктен ыле. Вара нуным шкеж деке шупшыльо да верышкышт шындыш.

17 Кугыжа да тудын дене пырля улшо-влак моткоч ӧрыныт: кугыжа Хайкарым шинча кокла гыч ӱпшалын да каласен: «Тынызлык дене кае, йӧратыме еҥем! О, мыйын кугыжанышын кугешнымашыже! Египетыш каяш да фараонын йодышыжлан вашешташ да Кӱшнысӧ Юмын вийже дене тудым сеҥаш».

18 Вара тудо тудын дене чеверласен, шке войскажым, войскажым, рвезе-влакым да орол-влакым налын, Египетысе илыме верлашке каен; миен шумеке, кугыжан элже велыш савырнен.

19 Египетысе калык пален налмеке, Сеннахирим фараон дене мутланаш да тудын йодышыжлан вашешташ шке еҥжым колтен, нуно тидын нерген уверым фараон кугыжалан конденыт, а тудо шке еҥже-влакым тудын деке кондаш колтен .

20 Тудо фараон деке миен да, кугыжа-влаклан кузе кӱлеш, туге вуйым савен.

21 Тудо тудлан каласен: «О, кугыжа! Сеннахирим кугыжа тыйым тынызлык, куат да чап дене саламла.

22 Тудо мыйым, шке кулжо-влак кокла гыч иктыже улам, тыйын йодышетлан вашмутым пуаш да чыла йодметым шукташ колтен, вет тый мыйын озам кугыжа деч еҥым кычалаш колтенат, кудо тыланет сарзе-влак коклаште оролым чоҥа кава ден мланде.

23 Кӱшнысӧ Юмын полшымыж дене, тыйын поро порылыкет дене да оза кугыжан куатше дене мый тыланет тудым кузе шонет, туге чоҥем.

24 Но, оза кугыжам! мом те тушто кум ий жапыште Египетын налогшо нерген ойленда — ынде кугыжанышын пенгыдылыкше — пенгыде чынлык, да те сеҥеда гын, да мыйын кидем тыланет вашешташ ок лий гын, тунам мыйын оза кугыжам тыланет колта налог-влак, кудым тый ойленда.

25 Йодышлан вашмутым пуэм гын, тыйын ойлыметым кугыжа кугыжалан колташ кодеш».

26 Тидым колмеке, фараон ӧрмалген да йылмыжын эрыкан улмыжлан да ойлымыжын оҥай улмыжлан ӧрмалген.

27 Фараон кугыжа тудлан каласен: «Айдеме! тыйын лӱмет кузе?» Тудо каласен: «Тыйын тарзыет Авикам, а мый — Сеннахирим кугыжан мурызо-влак кокла гыч изи мурызо».

28 Фараон тудлан вашештен: «Тыйын кугыжат тый дечет кӱшылрак еҥ лийын огыл мо, тудо мыланем вашмутым пуаш да мутланаш изи мӱкшым колтен?»

29 Хайкар тудлан каласен: «О, кугыжа! Мый эн кӱшыл Юмо деч йодам, мом тый шонет, тудым шуктем, вет Юмо лушкыдо-влак дене пырля, виян-влакым ӧрыктара».

30 Вара фараон Авикамлан илыме верым ямдылаш, тудлан кочкышым, кочкышым, йўышым да чыла кўлешым пуаш кўштен.

31Кум keче гыч фараон шем да ужар вургемым чиен да шке престолышкыжо шинчын, а тудын кугыжанышыжын чыла визирьже да кугу енже-влак кидыштым ўштын, йолыштым ваш пижыктен, вуйыштым савырен шогеныт.

32 Фараон Авикамым кондаш колтен, тудо тудын ончылно шогале, тудын ончылно кумык возын да тудын ончылныжо мландым ўпшалын.

33 Фараон кугыжа тудлан каласен: «Авикам, мый кö гай улам? да мыйын кугыжанышыштем кугу ен-влак кöлан нуно гай улыт?»

34 Хайкар тудлан каласен: «О, мыйын оза, родотукым, тый Вел идол гай улат, а тыйын кугыжанышетын дворянже-влак тудын тарзыже-влак гай улыт».

35 Тудлан каласен: ”Кае да эрла тышке пöртыл”. Тыге Хайкар фараон кугыжан кўштымыж почеш каен.

36 Эрлашыжым Хайкар фараон деке миен, вуйым савен, кугыжа ончылно шогале. А фараон ужар тўсан вургемым чиен, а кугу ен-влак ош вургемым чиеныт.

37 Фараон тудлан каласен: «О, Авикам, мый кö гай улам? да мыйын кугыжанышыштем кугу ен-влак кöлан нуно гай улыт?»

38 Авикам тудлан каласен: «О, озам! тый кече гай улат, а тыйын тарзе-влак тудын волгыдо гай улыт». Фараон тудлан каласен: «Шке илыме верышкет кае да эрла тыште пöртыл».

39 Вара фараон шке дворецшылан ару ош вургемым чияш кўштен, да фараон нунын семынак чиен да шке престолышкыжо шинчын, нунылан Хайкарым кондаш кўштен. Тудо тушко пурен да тудын ончылно шинчын.

40 Фараон тудлан каласен: «Авикам, мый кö гай улам? да мыйын дворян-влакем, кöлан нуно гай улыт?»

41 Авикам тудлан каласен: «О, озам! тый тылзе гай улат, а тыйын дворян-влакет планет ден шўдыр гай улыт». Фараон тудлан каласен: «Кай, эрла тыште лий».

42 Вара фараон шке тарзыже-влаклан тўрлö тўсан вургемым чияш кўштен, а фараон ужар бархат вургемым чиен, шке престолышкыжо шинчын да нунылан Авикам кондаш кўштен. Тудо тушко пурен да Тудын ончылно кумык возын.

43 Тудо каласен: «Авикам, мый кö гай улам? да мыйын армий-влак, кöлан нуно гай улыт?» Тудо каласен: «О, озам! тый апрель тылзе гай улат, а тыйын армий-влак тудын пеледышыже гай улыт».

44 Тидым колмеке, кугыжа моткоч куанен да каласен: «О, Авикам! икымше гана тый мыйым Вел идол дене таҥастаренат, а мыйын дворян-влакым тудын тарзыже-влак дене.

45 Кокымшо гана тый мыйым кече дене таҥастарет, а мыйын дворян-влакым кече волгыдо дене таҥастарет.

46 А кумшо гана тый мыйым тылзе дене, а дворян-влакым планет ден шўдыр-влак дене таҥастарет.

47 А нылымше гана тый мыйым апрель тылзе дене, а дворян-влакым тудын пеледышыж дене таҥастарет. Но ынде, Абикам! каласе, тыйын оза, Сеннахирим кугыжа, тудо кöн гай? да тудын дворянже-влак, кöлан нуно гай улыт?»

48 А Хайкар кугу йўк дене кычкырале да каласен: «Мый дечем тораште лийже, кугыжам да тыйын престолышто шинчыше нерген шарналташ». Но йол ўмбаке кынел, мый тыланет каласем, кöн мыйын кугыжам да кöн тудын дворянже-влак улыт».

49 Фараон йылмыж дене эрыкан улмыжлан да лўдде вашештымыжлан öрмалген. Вара фараон шке престолжо гыч кынел шогале да Хайкар ончылно шогале да тудлан каласен: «Ынде мыланем каласе, тыйын кугыжат кöн гай улмыжым да тудын дворянже-влакын кöн гай улмыштым умылем».

50 А Хайкар тудлан каласен: «Мыйын озам — пылпомышсо Юмо, тудын дворянже-влак — волгенче ден кўдырчö, кунам тудо кумыланда, мардеж пуа да йўр йўреш».

51 Тудо кўдырчöлан кўшта, да тудо волгалтеш да йўр йўреш, да тудо кечым куча, да тудо шке волгыдыжым ок пу, да тылзым да шўдыр-влакым, да нуно огыт пöрд.

52 Тудо пургыжлан кўшта, тудо пуалеш, йўр йўреш, апрельым тапта, тудын пеледышыжым да пöртшым пытара».

53 Тидым колмеке, фараон моткоч öрмалген, моткоч шыдешкен да тудлан каласен: «Ой, айдеме! чынжым ойло, да тый чынжымак кö улат, тидым мыланем каласе».

54 Тудо тудлан чыным ойлен. — Мый — Хайкар, писатель, Сеннахирим кугыжан эн кугу тайный советникше, мый тудын визирже, кугыжанышын губернаторжо, канцлерже улам.

55 Иисус тудлан каласен: «Тый ойлымет дене чыным ойленат. Но ме Хайкар нерген колынна, Сеннахирим кугыжа тудым пуштын, а тый илыше да таза гай чучеш».

56 Хайкар тудлан каласен: «Да, тыге лийын, но Юмылан моктымо, тудо мом тайнышт пала, вет мыйын озам, кугыжам, мыйым пушташ кўштен, да тудо йöрдымö ен-влакын мутыштлан ўшанен, но Господь утарен мыйым, а Тудын ўшаныше пиалан».

57 Фараон Хайкарлан каласен: «Кае, эрла тыште лий да мыланем тыгай мутым каласе, кудым мый шке дворян-влак деч, шке кугыжанышем да элем калык деч нигунамат колын омыл».

ГЛАВА 6

Вуйсавырныш сеҥымашке шуэш. Ахикар фараонын кажне йодышыжлан вашешта. Орол-влак ўмбалне рвезе-влак — кечын кульминацийже. Акрет

Возымаште тыге шагал вашлиялтше уш-акыл 34-45 почеламутлаште почылтеш.

1 Хайкар шке илыме верышкыже каен да серышым возен, тушто тыге возымо:

2 Ассирийын кугыжаже Сеннахирим деч. а Ниневийым Египетын кугыжаже фараонлан пуэн.

3 «Тынислык лийже тыланет, изам! да ме тыланет тидын дене пален налына: иза-шольо шке изаже кÿлеш, икте-весылан кугыжа-влак улыт, да тыйын дечет ÿшанем: тый мыланем ныл шÿдӧ талант шӧртньым пуэт, вет мыланем тудо кочкышлан кÿлеш южо салтак-влакым, мый нунылан кучылташ манын. Икмыняр жап гыч мый тыланет колтем».

4 Вара серышым пÿтырен, вес кечынже фараонлан пуэн.

5 Тидым ужмеке, Иоанн аптыранен да тудлан каласен: «Чынжымак, мый нигунамат тыгай йылме дене ойлымым нигӧ дечат колын омыл».

6 Вара Хайкар тудлан каласен: «Чынжымак, тиде тыйын парымет, кудым тый мыйын оза кугыжа ончылно парыман улат».

7 Фараон тидым шот дене налын да каласен: «О, Хайкар, тыйын гай кугыжа-влаклан служитлымаште чын ен.

8 Тыйым уш-акыл дене тичмаш ыштен, философий да шинчымаш дене тыйым сӧрастарыше Юмылан моктымо лийже.

9 А ынде, Хайкар, ме тый дечет мом йодына, тудо кодеш, тый кава ден мланде коклаште замок семын чонгет».

10 Вара Хайкар каласен: «Колыштмаш — колыштмаш». Тыйын кумыл да ойырен налме почеш мый тыланет замокым чонем; но, оза, мый мыланна известкым, кÿм, кÿм да пашазе-влакым ямдылем, да мыйын уста чонгышо-влак улыт, нуно тыланет кузе шонет, туге чонгат».

11 Кугыжа тудлан чыла ямдылен, нуно кумда верыш каеныт; да тудын деке Хайкар ден рвезе-влак толыныт, тудо шкеж дене пырля орол ден рвезе-влакым налын; да кугыжа да тудын чыла дворянже-влак каеныт да уло ола погынен, нуно Хайкар мом ышташ тÿнгалеш манын ончаш.

12 Вара Хайкар орол-влакым омса гыч луктын, рвезе-влакым нунын ÿмбаке пижыктен, орол-влакын йолышкышт канат-влакым пидын, нуным ÿлыкӧ нӧлталын. Нуно кÿшкӧ чонгештеныт, кава ден мланде коклаште кодыныт.

13 А рвезе-влак кычкыраш тÿнгалыныт: «Кермычым кондыза, кÿм кондыза, кугыжан орам чонгена, вет ме яра шогена!»

14 Калык ӧрын да аптыранен, ӧрын. А кугыжа ден тудын дворянже-влак ӧрыныт.

15 Хайкар ден тудын тарзыже-влак пашазе-влакым лÿйкалаш тÿнгалыныт, кугыжан войскаже-влаклан кычкыреныт: «Уста пашазе-влаклан мом кÿлеш, тудым кондыза да пашаштлан ида чаре».

16 Кугыжа тудлан каласен: «Тый лудмо улат; кӧ тыгай торашке нимомат конден кертеш?»

17 Хайкар тудлан каласен: «О, озам! кузе ме южышто замокым чонгена? а кугыжа тыште лиеш гын, ик кечыште икмыняр замокым чонга ыле».

18 Фараон тудлан каласен: «Хайкар, шке илыме верышкыда кае да каныш, вет ме оролым чонгаш чарненна, эрла мый декем тол».

19 Вара Хайкар шке илыме верышкыже каен да вес кечынже фараон деке лектын. Фараон каласен: «О, Хайкар, тыйын оза имньыж нерген могай увер уло? вет кунам тудо Ассирий ден Ниневий мландыште ила, а мемнан ÿшкыж-влак тудын йÿкшым колыт, шке икшывыштым луктыт».

20 Хайкар тидым колмеке, миен, ик кошка налын, тудым пижыктен, египтян-влак колмешке, нуно кугыжалан каеныт да тидын нерген ойленыт.

21 Фараон Хайкарым кондаш колтен да тудлан каласен: «О, Хайкар, молан тый тиде йÿкдымӧ янлыкым тыге лÿйкалет да вурсет?»

22 Хайкар тудлан каласен: «Мыйын оза, кугыжа!» чынжымак, тудо мыланем осал пашам ыштен, да тиде лÿйкалымашым да лÿйкалымашым сулен, вет мыйын оза Сеннахирим кугыжа мыланем чапле ÿшкыжым пуэн, да тудын виян чын йÿкшӧ лийын да кече ден йÿд шагат-влакым пален.

23 А кошка лач тиде йÿдым кынел шогале да вуйжым руалтен да каен, да тиде пашалан кӧра мый тудым тыгай вурседылмашым ыштенам».

24 Фараон тудлан каласен: «О, Хайкар, чыла тидын деч мый ужнем: тый шонгем да шке кидыштет улат, вет Египет ден Ниневия коклаште кумло кандаш парасанг уло, да кузе тудо тиде йÿдым миен да пытарен вуйжым шке ÿшкыж да пӧртылаш?'

25 Хайкар тудлан каласен: «О, оза! Египет ден Ниневий коклаште тыгай тораште гын, кузе тыйын имньет-влак колын кертыт ыле, кунам мыйын оза кугыжан имньыже шыргыжалеш да шке икшывыжым луктеш? а кузе имне йÿк Египетыш шуын?»

26 Тидым колмеке, фараон пален налын: Хайкар тудын йодышыжлан вашештен.

27 Фараон каласен: «О, Хайкар, мый тыйым тенгыз кумдык гыч канат-влакым ышташ йодам».

28 Хайкар тудлан каласен: «О, кугыжам, нунылан казна гыч канатым кондаш кÿштыза, мый тудын гайым ыштен кертам».

29 Вара Хайкар пӧрт шенгелне каен, тенгыз серыште онгам ыштен, кидышкыже ик кидшолым, тенгыз кумдыкым, налын, кече лекмеке, онгашке пурен, шарлен кече йымалне кумдык, тудо канат гай ургымо гай лийын.

30 Хайкар каласен: «Шке тарзе-влаклан нине канат-влакым налаш кÿштыза, кунам тыланет кÿлеш, мый тыланет тыгай канат-влакым ургем».

31 Фараон каласен: «О, Хайкар, мемнан тыште мелна кÿ уло, тудо пудырген, мый тыйым тудым пидаш йодам».

32 Вара Хайкар тудым ончале да эше ик кÿм муын.

33 Тудо фараонлан каласен: «О, озам! Мый йот улам: а пидме ÿзгарем уке.

34 Но мый тыйын ӱшанле йолчиемым ыштыше-влаклан тиде кӱ гыч ӱштым руалтен лукташ кӱштем, мый тиде мелна кӱм пидаш манын».

35 Тунам фараон да тудын чыла кугу енҗе-влак воштылыныт. Тудо каласен: «Кӱшнысӧ Юмылан тау лийже, Тудо тыланет тыгай уш-акылым да шинчымашым пуэн».

36 Кунам фараон ужын: Хайкар тудым сеҥен да тудлан вашмутым пуэн, тудо вигак куанен да нунылан кум ийлан налогым погаш да Хайкарыш кондаш кӱштен.

37 Тудо шке вургемжым кудашын да Хайкарлан, тудын салтакше ден тарзыже-влаклан чиен, корнышто лийше роскотым пуэн.

38 Тудо тудлан каласен: «Тынытслык дене кае, озажын вийже да врачше-влакын кугешнымашышт! Тый гай султан-влак кокла гыч иктаж-кӧ уло мо? шке оза Сеннахирим кугыжалан саламым каласе да тудлан каласе, кузе ме тудлан пӧлекым колтенна, вет кугыжа-влак шагал дене гына серлагат».

39 Вара Хайкар кынел шогале, фараон кугыжан кидшым ӱпшалын, тудын ончылныжо мландым ӱпшалын, тудлан вийым, умбакыже илышым, поянлыкым тыланен да тудлан каласен: «О, оза! Тый дечет йодам: мемнан ик еҥна Египетыште ынже код».

40 Фараон кынел шогале да Египетын уремлаштыже увертарыше-влакым колтен: Ассирий але Ниневий калык кокла гыч иктыжат Египет мландыште ынже код, нуно Хайкар дене каяш тӱҥалыт.

41 Вара Хайкар фараон кугыжа дене чеверласен, Ассирий ден Ниневий мландым кычалаш каен; да тудын икмыняр поянлыкше да шуко поянлыкше лийын.

42 Кунам Сеннахирим кугыжа деке Хайкар толмо нерген увер миен шуын, тудо тудым вашлияш лектын да тудын верч моткоч куанен, тудым ӧндалын, ӱпшалын да каласен: «Мӧнгӧ саламлена, родо-тукым! мыйын Хайкар изам, мыйын кугыжанышын вийже, да мыйын кугыжанышын кугешнымашыже.

43 Кугыжанышын пелыжым да поянлыкемым налаш шонет гынат, мый дечем мом налаш шонет».

44 Вара Хайкар тудлан каласен: «О, кугыжам, курымеш иле! Оза, кугыжа, порылыкым ончыкто! мыйын олмеш Абу Самиклан, вет мыйын илышем Юмын да тудын кидыштыже лийын».

45 Вара Сеннахирим кугыжа каласен: «Пагалымаш тыйым лийже, йӧратыме Хайкар! Мый Абу Самикын мечникын станцийжым чыла тайный советникем деч да йӧратыме еҥем деч кӱшнӧ ыштем».

46 Вара кугыжа тудын деч йодаш тӱҥалын, кузе тудо фараон дене икымше гана толмыж гыч тӱҥалын, тудын деч коранҥмешке, кузе тудо чыла йодышыжлан вашештен, кузе тудын деч налогым да вашталтышым налын вургем да пӧлек-влак.

47 Сеннахирим кугыжа куанен да Хайкарлан каласен: «Тиде йозак гыч мом налаш шонет, тудым нал, вет чылажат тыйын кидыштет».

48 А Хайкар мид: «Тек кугыжа курымеш ила! Мый шке оза кугыжан лӱдыкшыдымылыкшым да тудын кугулыкшым умбакыже шуяш гына ом шоно.

49 О, озам! поянлык да тудын гайже дене мом ыштен кертам? но тый мыланем порылыкым ончыкташ шонет гын, шӱжаремын эргыжым Наданым пу, мый тудлан ыштымыжлан пӧртылтем, тудын вӱржым пу да тидлан мыйым титаканлан шотлем».

50 Сеннахирим кугыжа каласен: «Тудым нал, мый тудым тыланет пуэм». Хайкар Наданым, шӱжаржын эргыжым, кучен, кидшым кӱртньӧ шинчыр дене пидын, илыме верышкыже нангаен, йолышкыжо неле шинчыр дене пидын, тыгыде шинчыр дене пидын, тыге пидын, тудым кышкен пычкемыш пӧлемыш, каныш вер воктене, пурен да Неву-халым тудын ӱмбалне дозорлан шогалтен, тудлан кажне гана ик киндым да изишак вӱдым пуаш манын кече.

ГЛАВА 7

Ахикар нерген притче-влак, кушто тудо шке племянникше-влакын шинчымашыштым пытара. Оҥай таҥастарымаш-влак. Ахикар рвезым сылне лӱм-влак дене лӱмда. Тыште Ахикар нерген ойлымаш мучашлалтеш.

1 А кунам Хайкар пурен але лектын, тудо шке шӱжаржын эргыжым Наданлан вурсен, тудлан ушан ойлен:

2 «О, Надан, эргым! Мый тыланет чыла сайым да поро пашам ыштенам, а тый тидлан мыйым урод да осал да пуштмаш дене суапландаренат.

3 «О, эргым! калыкмутлаште ойлалтеш: «Кӧ пылыш дене ок колышт, тудым нерже дене колышташ таратат».

4 Надан каласен: «Молан тый мыланем шыдешкет?»
. тӱняште, а тый мыйым пуштмо дене ыштенат да мыйын пытарымем дене пӧртылтенат.

6 Но Господь пален: мыйым титакленыт, да Тудо мыйым тыйын мыланем ойырен налме сатум деч утарен, вет Господь пудыргышо шӱм-влакым паремда, ӧпкелыше да кугешныше-влаклан чаракым ышта.

7 О, эргым! тый мыланем скорпион гай лийынат, тудо шӧртньӧ ӱмбаке перна да тудым перкала.

8 О, эргым! тый гай улат, кудо лудо рӱдаҥше кочкышым кочкын, да тудо мыйым таче ешара, а эрла нуно шемемыт, нуно мыйын рӱдаҥше шылын пытарат».

9 О, эргым! тый лийынат, кӧ шке йолташыжым телымсе йӱштӧ жапыште ялан ужын; да йӱштӧ вӱдым налын, тудын ӱмбакыже оптен.

10 О, эргым! тый мыланем тыгай еҥ гай лийынат, кудо кӱм налын, тудын дене Господьшым кӱм пушташ манын, тудым пылпомышко кышкен. А кӱ

пернен огыл, ситышын кӱшкӧ шуын огыл, но титаклан да языклан амал лийын.
11 О, эргым! тый мыйым пагалет да пагалет ыле гын, мутем колыштеш ыле гын, тый мыйын наследникем лият ыле да мыйын кугыжанышем ӱмбалне кугыжаҥет ыле.
12 О, эргым! палет: йытын але сӧсна умшаже лу метр кужытан гын, тудо имне деч шелше гай гынат, тудын суаплыкше деке лишемын огыл.
13 О, эргым! Мый шоненам, тый мыйын колымем годым наследникем лият ыле; а тый шке ӧпкелыкет да ӧпкелымашет дене Мыйым пушташ шоненат». Но Господь мыйым тыйын ондалымашет деч утарен.
14 О, эргым! тый мыланем ӱяҥдыш ӱмбалне шындыме капка гай лийынат, а тушто ӱшкыж толын да капкам шындыме муын. А ширчык капканлан каласен: «Тый тыште мом ыштет?» Капкан каласен: «Мый тыште Юмылан кумалам».
15 А ӱшкыж тудын деч йодын: «Тый могай пушенге лаштыкым кучет?» Капкан каласен: «Тиде самырык тумо пушенге, тудын ӱмбаке мый кумалме годым эҥертем».
16 Ӱшкыж каласен: «А тиде мом тыйын умшаште?» Капка каласен: «Тиде киндым да кочкыш, кудым мый чыла йӱшӧ да йорло-влаклан, кӧ мый декем лишемыт, нангаем».
17 Ӱшкыж каласен: «Ынде мый ончыко лектын кочкаш кертам мо, вет мый шужем?» А капкан тудлан каласен: «Ончыко тол». А ӱшкыж лишеме, тудым кочкын кертеш манын.
18 Но капкан тарванен да ӱшкыжым нерже гыч кучен.
19 А ӱшкыж капкалан вашештен: «Тиде тыйын йӱшӧ-влаклан кинде гын, Юмо тыйын поро пашатым да поро пашатым ок нал».
20 Тый пӱтым кучымо да кумалмет тыге гын, Юмо тыйын пӱтым кучыметымат, кумалметымат ок нал, да Юмо тыйын поро пашам шуктен ок керт».
21 О, эргым! тый мыланем лев семын лийынат, кудо осёл дене йолташ лийын, а осёл ик жап лев ончылно коштын; ик кечын лев осёл ӱмбаке тӧрштен да тудым кочкын пытарен.
22 О, эргым! тый мылам шурно пырдыж гай лийынат, вет тудо нимолан пайдам ок ыште, а шурным локтылеш да кочкеш.
23 О, эргым! тый лу виса шурным ӱдымӧ еҥ гай лийынат, а кунам уржа-сорла жап шуын, тудо кынел шогале да поген, тудым поген, ӱден, мучаш марте тыршен, да лу виса лийын мер, а тудын озаже тудлан каласен: «Ой, ласка! Тый кушкын отыл да иземын отыл».
24 О, эргым! тый мыланем торыш оптымо ӱшкыж гай лийынат, тудо шкенжым утарен кертын огыл, но ӱшкыж-влакым ӱжын, нуным шкеж дене пырля торыш опташ манын.
25 О, эргым! тый мыланем йӱштӧ гай лийынат, тудо гончар пӧртыш шокшо лияш пурен.
26 Шокшо лиймеке, тудо нунын ӱмбаке ӱшкыжташ тӱҥалын, а нуно тудым поктен луктыныт да, нуным ынже коч манын, лӱйкаленыт.
27 О, эргым! тый мыланем сӧсна гай лийынат, кудо сай еҥ-влак дене пырля шокшо мончаш пурен, а шокшо монча гыч лекмеке, лавыран омсам ужын, йымаке волен, тушко йӱлен.
28 О, эргым! тый мыланем тыгай каза гай лийынат, кудо шке йолташыже-влак деке надырлан кайыме годым ушнен, да шкенжым утарен кертын огыл.
29 О, эргым! сонар деч кочкын пытарыдыме йытын мӱкш-влаклан кочкыш лиеш.
30 О, эргым! кидым, кудо пашам ок ыште да курал ок ыште, да (кудо) шылтален да ондален, тудын ӱмбалныже руалтен луктыт.
31 О, эргым! шинча, кушто волгыдо ок кой, тудым рывыж-влак руалтен луктыт.
32 О, эргым! тый мыланем пушеҥге гай лийынат, кудын лыштаншыжым нуно руэныт, да тудо нунылан каласен: «Мыйын иктаж-мо тендан кидыште ок лий гын, чынжымак, те мыйым руэн огыда керт ыле».
33 О, эргым! тый тыгай кошка гай улат, кудылан ойленыт: «Ме тыланет шӧртньӧ шинчыр ыштен, сакыр ден миндаль дене пукшен шуктымешке, ворлыкым чарне».
34 Тудо каласен: «Мый ачам ден авамын мастарлыкыштым ом мондо».
35 О, эргым! тый эҥер коклаште лийме годым терн пушенге ӱмбалне шинчыше йытын гай лийынат, а рывыж нуным ужын да каласен: «Осал ӱмбалне осал, а кӧ нунын деч осалрак, тудо коктынат виктарен шогыжо».
36 А йытын рывыжлан каласен: «Ӱмыр мучко кочмо презым, каза ден шорыкым ачаштлан, ача-аваштлан пӧртылтет але уке?»
37 Рывыж каласен: «Уке». А йытын тудлан каласен: «Мый шонем, тый мыйын деч вара эн осал улат».
38 О, эргым! Мый тыйым сай кочкыш дене пукшенам, а тый мыйым курго киндым пукшен отыл.
39 О, эргым! Мый тыланет сакыр вӱдым пуэнам. йӱ да сай сиропым, а тый мыланем памаш гыч вӱдым йӱаш пуэн отыл.
40 О, эргым! Мый тыйым туныктенам, куштенам, а тый мыланем тайныше верым кӱнченат да мыйым шылтенат.
41 О, эргым! Мый тыйым эн сай воспитатлымаш дене куштенам да кужу кедр гай туныктенам; а тый мыйым пӱтырен да пӱтыренат.
42 О, эргым! тыйын верч ӱшанен иленам: тый мыланем пенгыдемдыме орам чоҥет, тушто мый тушман-влак деч шылын кертам, да тый мыланем мланде йымалне тойымо гай лийынат; но Господь мыйым чаманен да тыйын ондалымашет деч утарен.
43 О, эргым! Мый тыланет сайым тыланенам, а тый мыланем осал да ужмышудымаш дене суапландаренат, а ынде тыйын шинчатым луктын, тыйым кучен кочкаш ыштем, йылметым руэн, вуйетым керде дене руалтен налам ыле. да тыйын осал пашатлан ӧкымым пуэм».

44 Надан шке ачаже Хайкар деч тыгай ойым колмеке, каласен: «Ой, ачаже! шке палымашет почеш мыйым ыште, языкем кудалте, вет кӧ мыйын семын языкым ыштен, тыйын гаяк кӧ проститла?

45 Мыйым нал, о, ачам! Ынде мый тендан пӧртыштыда служитлем, имньыдам ӱштылам, вольыкда ӱйым ӱштынем, шорыкдам кӱтӱм ыштем, вет мый осал улам, а тый чын улат: мый титакан улам, а тый проститлыше улат».

46 Хайкар тудлан каласен: «Ой, эргым! тый вӱд воктене саскадыме пушенге гай улат, озаже тудым руаш тӧчен, а тудо тудлан каласен: «Мыйым вес верыш нангае, саскам ом пу гын, руалте».

47 А озаже тудлан каласен: «Вӱд воктене тый саскам от пу, вес вере улат гын, кузе саскам пуэн кертат?»

48 О, эргым! оролын шонгылыкшо лучше молодость вороны.

49 О, эргым! нуно рывыжлан ойленыт: «Пыльдырий тыланет энгекым ынже ыште гын, презе-влак деч ӧрдыжтӧ лий». А рывыж каласен: «Пӧръеҥ шӧр ӱй шинчамлан сай».

50 О, эргым! нуно лудаш тунемаш манын, рывыжым школыш нангаеныт да тудлан ойленыт: «А, В манеш». Тудо ойлен: «Мыйын йынгырыштем презе ден каза».

51 О, эргым! осёлым ӱстелтӧрыш шындышт да тудо волен, пыльдырийыште шкенжым пӱтыркалаш тӱҥале да иктыже каласен: «Тек тудо шкенжым пӱтыркала, вет тиде тудын пӱртӱсшӧ, тудо ок вашталт».

52 О, эргым! тыгай ой пенгыдемдалтын: «Эрвезым шочыктет гын, эргым ман, а эргым ончен куштат гын, шке кулет ман».

53 О, эргым! кӧ порым ышта, тудо порым вашлиеш; осалым ыштыше еҥ осал дене вашлиеш, вет Господь айдемылан пашажлан келшышын вашмутым пуа.

54 О, эргым! нине шомак деч моло тыланет мом каласынем? вет Господь пала, мо тайнышт, да тайнышт да тайнышт дене палыме.

55 Тудо тыланет вашмутым пуа да мыйын да тыйын коклаште судитла, тыйын шке эрыкетлан кӧра тӱлаш тӱҥалеш».

56 А кунам Надан шке кочаже Хайкар деч тыгай ойым колын, вигак шыргыжале да йӱлен пытыше мӱшкыр гай лийын.

57 Тудын кап-кылже, йолжо, йолжо да оҥжо шӱшкылыныт, тудо йӱлен, мӱшкыржӧ пудырген, кӧргӧ ӱпшӧ шаланен, тудо пытен да колен.

58 Тудын мучашыже пытымаш лийын, да тудо тамыкыш каен. Вет кӧ иза-шольыжлан оҥам кӱнча, тудо тушко логалеш; а кӧ капкам шында, тудо тушко логалеш.

59 Тиде лийын да (мом) ме Хайкар нерген йомак нерген муынна, да Юмылан курымешлан моктымо лийже. Аминь, да тынызслык.

60 Тиде летопись Юмын полшымыж дене пытен, кӱшкӧ нӧлталтше лийже! Аминь, Аминь, Аминь.